

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

'Status of forces': Strafrechtsmacht over militairen vanuit internationaalrechtelijk & militair-operationeelrechtelijk perspectief

Voetelink, J.E.D.

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Voetelink, J. E. D. (2012). 'Status of forces': Strafrechtsmacht over militairen vanuit internationaalrechtelijk & militair-operationeelrechtelijk perspectief.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Verdragen en andere internationale instrumenten

Tot 1900

- *Unie van Utrecht*; Utrecht, 23 januari 1578 (<dutchrevolt.leidenuniv.nl/bronnen/1579%2001%2020%20ned.htm>).
- *Instrumentum Pacis Osnabrugensis*; Osnabrück, 14/24 oktober 1648 (<www.lwl.org/westfaelischegeschichte/portal/Internet/finde/langDatensatz.php?urlIID=740&url_tabelle=tab_quelle>).
- *Instrumentum Pacis Monasteriensis*; Münster, 24 oktober 1648 (<avalon.law.yale.edu/17th_century/westphal.asp>).
- *Convention between Austria and Saxony respecting the passage of troops*; Wenen, 8 april 1813 (*The Consolidated Treaty Series*, edited and annotated by Clive Parry, Vol. 62, 1812 - 1818, p. 213 e.v.).
- *Convention entre les Pays-Bas et la Belgique, conclue a Zonhoven, relativement aux communications militaires de la forteresse de Maastricht*; z.p. 18 november 1833 (*Recueil des Traités et conventions conclus par le Royaume des Pays-Bas*, E.G. Lagemans, Den Haag 1859, No 136).
- *Agreement Providing for the Reciprocal Crossing of the International Boundary Line by the Troops of their Respective Governments, in Pursuit of Savage Hostile Indians, under the Conditions hereafter Stated*; Washington, 29 juli 1882 (9 *Bevans* 847 1968).
- *Agreement Providing for the Reciprocal Crossing of the International Boundary Line by the Troops of their Respective Governments, in Pursuit of Savage Hostile Indians, under the Conditions hereafter Stated*; Washington, 25 juni 1890 (9 *Bevans* 881 1968).
- *Agreement providing for the reciprocal crossing of the international boundary line by the troops of their respective governments, in pursuit of Kid's band of hostile indians, under the conditions hereafter stated*; Washington, 4 juni 1896 (9 *Bevans* 889 1968).

1900-1939

- *Agreement between the United States and Cuba for the lease of lands for coaling and naval stations*; Havana, 23 februari 1903 (<avalon.law.yale.edu/20th_century/dip_cuba002.asp>).
- *Lease to the United States by the Government of Cuba of certain areas of land and water for naval or coaling stations in Guantanamo and Bahia Honda*; Havana, 2 juli 1903 (<avalon.law.yale.edu/20th_century/dip_cuba003.asp>).
- *Reglement betreffende de wetten en gebruiken van den oorlog te land, behorende bij het Verdrag nopens de wetten en gebruiken van den oorlog te land*; Den Haag, 18 oktober 1907 (*Trb.* 1981, 99).
- *Agreement between Belgium and France relative for the better prosecution of acts prejudicial to the armed forces*; Brussel, 14 augustus 1914 (*The Consolidated Treaty Series*, edited and annotated by Clive Parry, Vol. 220, 1914-1915, p. 274).
- *Règlement relatif à position des officiers (sous-officiers) néerlandais qui prennent du service dans la Gendarmerie albanaise*; z.p., z.d. (W.J.W. de Veer & L.W.J.K. Thomson, *Verslag der Zending Albanië. Voorstudie tot de vorming eener Gendarmerie*, Den Haag 1914, p. 127-131).
- *Additional agreement to the Agreement between Belgium and France relative for the better prosecution of acts prejudicial to the armed forces 14 Augustus 1914*; z.p. november 1914 (Charles Dejongh en Eugène Yseux, *Le droit et la guerre. Législation, doctrine et jurisprudence belges en matières de droit pénal militaire*, Tome premier, Parijs 1917, p. 401-402).
- *Declaration between France and Great Britain respecting military penal jurisdiction*; Londen, 15 december 1915 (*The Consolidated Treaty Series*, edited and annotated by Clive Parry, Vol. 221, 1915-1916, p. 227; *The London Gazette*, 31 December 1915).
- *Declaration between Belgium and France respecting military penal jurisdiction*; 29 januari 1916 (*The Consolidated Treaty Series*, edited and annotated by Clive Parry, Vol. 221, 1915-1916, p. 270).
- *Declaration between Belgium and Great Britain respecting Military Tribunals*; Londen, 15 april 1916 (*The London Gazette*, 14 april 1916; *The Consolidated Treaty Series*, edited and annotated by Clive Parry, Vol. 221, 1915-1916, p. 309).
- *Declaration between France and Serbia relative to the jurisdiction of court martials*; 14 december 1916 (*The Consolidated Treaty Series*, edited and annotated by Clive Parry, Vol. 222, 1916-1917, p. 57).
- *Strafanzeigen gegen österreichisch-ungarische Militärpersonen*; Berlijn, 27 mei 1916, *Justiz-Ministerialblatt für die preußische Gesetzgebung und Rechtspflege* (Preuß. JMBI), Berlin, 1916, Band 135; *Ministerialblatt für die preußische Innere Verwaltung* (MinBl f. D. Innere Verwaltung), 1916, Band 156 en *Armee-Verordnungsblatt* 1916, Band 237).
- *Agreement between France and Italy respecting court martials*; Rome, 4 juli en 13 augustus 1917 (*The Consolidated Treaty Series*, edited and annotated by Clive Parry, Vol. 222, 1916-1917, p. 287 e.v.).

- *Declaration between France and Portugal relative the Jurisdiction of Military Tribunals*; Lissabon 26 september 1917 (*The Consolidated Treaty Series*, edited and annotated by Clive Parry, Vol. 222, 1916-1917, p. 385).
- *Exchange of notes between France and the United States respecting the jurisdiction of court martials*; Washington, 3 en 4 januari 1918 (*The Consolidated Treaty Series*, edited and annotated by Clive Parry, Vol. 223, 1917-1918, p. 39 e.v.; *Foreign Relations of the United States, Papers relating to the foreign relations of the United States*, 1918, Supplement 2, p. 735-737).
- *Verdrag van Versailles*; 29 juni 1919 (avalon.law.yale.edu/subject_menus/versailles_menu.asp).
- *Declaration between France and Siam respecting military criminal jurisdiction*; Parijs, 24 mei 1918 (*The Consolidated Treaty Series*, edited and annotated by Clive Parry, Vol. 223, 1917-1918, p. 375).
- *Exchange of notes between Belgium and the United States respecting military penal jurisdiction*; Washington, 5 juli en 6 september 1918 (*The Consolidated Treaty Series*, edited and annotated by Clive Parry, Vol. 223, 1917-1918, p. 417 e.v.; *Foreign Relations of the United States, Papers relating to the foreign relations of the United States*, 1918, Supplement 2, p. 747 en 751).
- *Convention Relating to the Regulation of Aerial Navigation*; Parijs, 13 oktober 1919 (11 LNTS p. 173).
- *Treaty of Alliance*; Bagdad, 10 oktober 1922 (LNTS 1925, No. 892).
- *Verdrag tot het vaststellen van eenige eenvormige regelen betreffende de immuniteit van staatschepen*; Brussel, 10 april 1926. *Aanvullend Protocol*; Brussel, 24 mei 1934 (*S.* 1936, 98).
- *Bustamante Code annexed to the convention on Private International Law*; Havana, 20 februari 1928 (*AJIL*, p. 642).
- *Verdrag tot het vaststellen van eenvormige bepalingen inzake conservatoir beslag op luchtvaartuigen*; Rome, 29 mei 1933 (*S.* 1938, 12).
- *Agreement between the United States of America and the United States of Brazil, concerning a military mission of the United States of America to Brazil*; Washington, 10 mei 1934 (150 LNTS 1934, No. 445).
- *Conventie van Montevideo*; *Convention on the rights and duties of states*; Montevideo, 26 december 1933 (165 LNTS p. 19).
- *Treaty of Alliance Between His Majesty in Respect of the United Kingdom and His Majesty The King of Egypt*; 26 augustus 1936 (*AJIL*, Vol. 31, No. 2, Supplement: Official Documents (Apr., 1937), p. 77-90).
- *Convention between his Majesty's government in the United Kingdom and the Egyptian government concerning the immunities and privileges to be enjoyed by the British forces in Egypt*; London, 26 augustus 1936 (173 LNTS 1936-1937, No. 4032).
- *Convention militaire bij de Traité d'amitié et d'alliance entre la France et la Syrie*; Damascus, 22 december 1936 (Internet : basedoc.diplomatie.gouv.fr).
- *Military Agreement regarding the reconstruction of the Czechoslovak Army in France*; Parijs, 2 oktober 1939 (gepubliceerd in: 1942 *Czechoslovak Yearbook of International Law*, p. 232-234).

1940-1949

- *Agreement between France and Poland concerning the Reconstitution of the Polish Army in France en Protocol relative to the organization of Polish Military Tribunal in France*; Parijs, 4 januari 1940 (British and Foreign State Papers, Vol. 144, Londen 1952, p. 407-412).
- *Destroyers for Bases Agreement, Exchange of notes*; Londen en Washington, 2 september 1940 (www.history.navy.mil/faqs/faq59-24.htm).
- *Agreement for use and operation of naval and airbases*; Londen, 27 maart 1941 (*AJIL* Vol. 35, No. 3, Supplement: Official Documents (Jul. 1941), pp. 134-159).
- *Agreement between the USSR and the Polish Government-in-exile concerning resumption of diplomatic relations and mutual aid in the war against Germany*; Londen, 30 juli 1941 (vermeld in: Robert M. Slusser, Jan F. Triska, *A Calendar of Soviet Treaties 1917-1957*, Stanford 1959).
- *Polish-Soviet Military Agreement*; Moskou 14 augustus 1941 (Polish-Soviet Relations 1918-1943, Official Documents, p. 126).
- *Military agreement between the Soviet High Command and the High Command of Czechoslovakia*; Moskou, 27 september 1941 (vermeld in: Robert M. Slusser, Jan F. Triska, *A Calendar of Soviet Treaties 1917-1957*, Stanford 1959).
- *Overeenkomst tussen de Nederlandsche Regeering en de Regering van het Verenigd Koninkrijk betreffende de organisatie en het gebruik van de Nederlandsche strijdkrachten in het Verenigd Koninkrijk*; Londen, 5 mei 1942 (vertaling van Aanhangsel IV betreffende de Rechterlijke Macht over Leden van de Nederlandsche Strijdkrachten is opgenomen in het MRT 1946, 102).

- *Agreement between the United States of America and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, Jurisdiction over criminal offences committed by armed forces*; Londen, 27 juli 1942 en 6 augustus 1942 (EAS 1944, No. 355; Vol. 117 UNTS 1951, No. 378).
- *Jurisdiction over criminal offenses committed by the armed forces of the United States in Egypt: agreement between the United States of America and Egypt*; Cairo, 2 maart 1943 (met procès-verbaal) (EAS 1944, No. 356).
- *Jurisdiction over criminal offenses committed by armed forces of the United States in the Belgian Congo : agreement between the United States of America and Belgium*; Washington, 31 maart, 27 mei, 23 juni en 4 augustus 1943 (EAS 1944, No. 395).
- *Verdrag van Chicago: Verdrag inzake de internationale burgerluchtvaart*; Chicago, 7 december 1944 (S. 1947, H 165).
- *Exchange of notes constituting an agreement between the United States of America and the United Kingdom relating to claims for damages resulting from acts of armed forces personnel*; Londen 29 februari en 28 maart 1944 (Vol. 15 UNTS 1948, No. 104).
- *Agreement on relations between the Soviet Commander-in-Chief and the Czechoslovak administration after entry of Soviet troops into the territory of Czechoslovakia*; 8 mei 1944, in Rothstein, Soviet Foreign policy during the patriotic war: documents and materials, Vol. II (Hutchinson & Co, London, 1946) 76.
- *Overeenkomst tusschen de Vereenigde Staten van Amerika en het Koninkrijk der Nederlanden betreffende burgerlijk bestuur en rechtsmacht op Nederlandsch grondgebied bevrijd door een geallieerde expeditiemacht*; Londen, 16 mei 1944 (Vol. 132 UNTS 1952, No. 440).
- *Exchange of notes (with annexed Memorandum of Agreement) constituting an agreement concerning civil administration and jurisdiction in Belgium territory liberated by an Allied Expeditionary Force*; Londen, 16 mei 1944 (Vol. 90 UNTS 1951, No. 266).
- *Agreement on relations between the Soviet Commander-in-Chief and the Polish administration after entry of Soviet troops into the territory of Poland*; 26 jul 1944, in Rothstein, Soviet Foreign policy during the patriotic war: documents and materials, Vol. II (Hutchinson & Co, London, 1946) 94.
- *Exchange of letters constituting an agreement between the United States of America and France relating to civil administration in liberated French territory*; z.p., 25 augustus 1944 (Vol. 138 UNTS 1952, No. 449).
- *Principles governing arrangements for civil administration and jurisdiction in Netherlands territory in the Southwest Pacific Area*; 10 december 1944 (United States Department of State, Foreign relations of the United States diplomatic papers, 1944. The Near East, South Asia, and Africa, the Far East, Volume V (1944)).
- *Agreement for the regulation of mutual relations*; Addis Ababa, 19 december 1944 (UNTS 1951, No. 272).
- *Handvest van de Verenigde Naties*; San Francisco, 26 juni 1945 (S. 1945, F 253).
- *Statuut van het Internationaal Gerechtshof*; San Francisco, 26 juni 1945 (S. 1945, F 321; herziene versie Trb. 1971, 55 en Trb. 1987, 114).
- *Exchange of notes (with annexed Memorandum of Agreement) constituting an agreement between the Kingdom of Belgium and the United Kingdom regarding claims arising out of accidents involving member of His Majesty's Forces*; Brussel, 1 en 25 juni 1945 (Vol. 90 UNTS 1951, No. 268).
- *Agreement regarding relations between the Chinese administration and the Soviet Commander-in-Chief of the Soviet forces after entry of soviet troops into the "Three eastern provinces" of China during the present joint military operations against Japan*; Moskou, 14 augustus 1945 (The China White Paper 1949, Vol. II, Stanford: Stanford University Press, p. 592-593).
- *Treaty relating to the status and facilities to be accorded in Belgium to the forces under the British High Command taking part in the occupation of Germany and Austria*; Brussel, 11 maart 1946 (UNTS 1948, No. 387).
- *Exchange of notes constituting an agreement relating to criminal offences committed by members of the armed forces of the two countries*; Warschau, 5 en 29 augustus 1946 (UNTS 1953, No. 2097).
- *Treaty of peace with Bulgaria*; Parijs, 10 februari 1947 (Vol. 41 UNTS 1949, No. 643).
- *Treaty of peace with Italy*; Parijs, 10 februari 1947 (Vol. 49 UNTS 1950, No. 747).
- *Verdrag nopens de voorrechten en immuniteiten van de Verenigde Naties*; 13 februari 1946 (S. 1948, I 224).
- *Agreement between the United States of America and the Republic of France regarding Facilities for United States Forces in France in Connection with the Occupation of Germany and Austria*; Parijs, 16 februari 1948 (7 Bevans 1230 1968).
- *Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België, de Franse Republiek, het Groothertogdom Luxemburg en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland*; Brussel 17 maart 1948 (S. I 519); door Nederland opgezegd in 2010 (Trb. 2011, 177).

- *Memorandum of Agreement regarding the Status and Facilities Accorded in Belgium to the United States Forces Engaged in the Occupation of Germany and Austria* bij de Exchange of Notes; Brussel, 29 april 1948 (5 Bevans 661 1968).
- *Verdrag betreffende de internationale erkenning van rechten op luchtvaartuigen*; Genève, 19 juni 1948 (Trb. 1952, 86; Nederlandse vertaling Trb. 1959, 152).
- *Verdrag inzake de voorkoming en de bestraffing van Genocide*; 9 december 1948 (Nederlandse vertaling Trb. 1960, 32; gewijzigd Trb. 1966, 179).
- *Status of members of the armed forces of the Brussels Treaty Powers*; Brussel, 21 december 1949 (*Department of State Bulletin*, 20 maart 1950).
- *Noord-Atlantisch verdrag*; Washington, 4 april 1949 (S. 1949, 355).
- *Verdrag (I) voor de verbetering van het lot der gewonden en zieken, zich bevindende bij de strijdkrachten te velde*; Genève, 12 augustus 1949 (S. 1954, 246; Nederlandse vertaling Trb. 1951, 72).
- *Verdrag (II) voor de verbetering van het lot der gewonden, zieken en schipbreukelingen van de strijdkrachten ter zee*; Genève, 12 augustus 1949 (S. 1954, 247; Nederlandse vertaling Trb. 1951, 73).
- *Verdrag (III) betreffende de behandeling van krijgsgevangenen*; Genève, 12 augustus 1949 (S. 1954, 248; Nederlandse vertaling Trb. 1951, 74).
- *Verdrag (IV) betreffende de bescherming van burgers in oorlogstijd*; Genève, 12 augustus 1949 (S. 1954, 249; Nederlandse vertaling Trb. 1951, 75).

1950-1959

- *Exchange of notes constituting an agreement between the United States of America and the Republic of Korea relating to jurisdiction over offenses by United States forces in Korea*; Taejun, 12 juli 1950 (Vol. 222 UNTS 1955, No. 3029).
- *Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden*; Rome, 4 november 1950, inwerkingtreding 3 september 1953 (Trb. 1951, 154).
- *Agreement between the United States of America and Cambodia, France, Laos and Viet-Nam for mutual defense assistance in Indochina*; Saigon, 23 december 1950 (Vol. 185 UNTS 1954, No. 2456).
- *NAVO-statusverdrag: Verdrag tussen de Staten bij het Noord-Atlantisch Verdrag nopens de rechtspositie van hun krijgsmachten*; Londen, 19 juni 1951 (Trb. 1951, 114; Nederlandse vertaling Trb. 1953, 10).
- *Verdrag van Ottawa: Verdrag nopens de rechtspositie van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie, van de nationale vertegenwoordigers bij haar organen en van haar internationale staf*; Ottawa, 20 september 1951 (Trb. 1951, 139; Nederlandse vertaling Trb. 1953, 9).
- *Exchange of letters constituting an agreement between the United Nations and Korea regarding privileges and immunities to be enjoyed by the United Nations in the Republic of Korea*; Pusan, 21 september 1951 (Vol. 104 UNTS 1951, No. 322).
- *Administrative Agreement under article III of the Security Treaty between the United States of America and Japan*; Tokyo, 28 februari 1952 (Vol. 208 UNTS 1955, No. 2817).
- *Convention on the relations between the three powers and the Federal Republic of Germany*; Bonn, 26 mei 1952 (Vol. 331 UNTS 1959, No. 4759).
- *Verdrag tot oprichting van de Europese Defensie Gemeenschap met twee Protocollen van ondertekening, Verklaring en nota's*; Parijs, 27 mei 1952 (Trb. 1952, 119; Nederlandse vertaling Trb. 1952, 150).
- *Verdrag tot oprichting van de Europese Defensie Gemeenschap (Protocol betreffende de rechtspraak)*; Parijs, 27 mei 1952 (Trb. 1952, 121; Nederlandse vertaling Trb. 1952, 152).
- *Verdrag tot oprichting van de Europese Defensie Gemeenschap (Protocol betreffende het militair strafrecht)*; Parijs, 27 mei 1952 (Trb. 1952, 122; Nederlandse vertaling Trb. 1952, 153).
- *Overeenkomst betreffende de rechtspositie van de Europese Defensiestrijdkrachten en het handelspolitieke en fiscale regiem der Europese Defensie Gemeenschap*; Parijs, 27 mei 1952 (Trb. 1952, 129; Nederlandse vertaling Trb. 1952, 160).
- *Protocol van Parijs: Verdrag nopens de rechtspositie van internationale militaire Hoofdkwartieren, ingesteld uit hoofde van het Noord-Atlantisch Verdrag*; Parijs, 28 augustus 1952 (Trb. 1953, 11).
- *Agreement between the Government of the United States of America and the Imperial Ethiopian Government concerning the utilization of defense installations within the Empire of Ethiopia*; Washington, 22 mei 1953 (Vol. 191 UNTS 1954, No. 2577).
- *Protocol to amend Article XVII of the Administrative Agreement under article III of the Security Treaty between the United States of America and Japan*; Tokyo, 29 september 1953 (Vol. 208 UNTS 1955, No. 2817).
- *Notawisseling tussen de Nederlandse en Amerikaanse regering inzake legering van Amerikaanse troepen in Nederland, met Bijlagen*; 's-Gravenhage, 13 augustus 1954 (Trb. 1954, 120).
- *Protocol tot wijziging en aanvulling van het Verdrag van Brussel*; Parijs 23 oktober 1954 (Trb. 1954, 179).

- *Convention on the Presence of Foreign Forces in the Federal Republic of Germany*; Parijs, 23 oktober 1954 (Vol. 334 UNTS 1959, No. 4765; *Trb.* 1954, 180).
- *Convention (with annexes) on the rights and obligations of foreign forces and their members in the Federal Republic of Germany*; Bonn, 26 mei 1952 (zoals gewijzigd bij *Schedule II to the Protocol on the termination of the occupation régime in the Federal Republic of Germany*); Parijs 23 oktober 1954 (Vol. 332 UNTS 1959, No. 4760).
- *Protocol tot wijziging en aanvulling van het Verdrag van Brussel*; Parijs 23 oktober 1954 (*Trb.* 1954, 179); door Nederland in 2010 opgezegd (*Trb.* 2001, 178).
- *Treaty of friendship, co-operation and mutual assistance between the People's Republic of Albania, the People's Republic of Bulgaria, the Hungarian's People's Republic, the German Democratic Republic, the Polish People's Republic, the Romanian People's Republic, the Union of Soviet Socialist Republics and the Czechoslovak Republic*; Warschau, 14 mei 1955 (Vol. 219 UNTS 1956, No. 2962).
- *Treaty concerning the legal status of Soviet forces temporarily stationed in Poland*; Warschau, 17 december 1956 (Vol. 226 UNTS 1957, No. 3830).
- *Exchange of letters constituting an agreement between the United Nations and the Government of Egypt concerning the status of the United Nations Emergency Force in Egypt*; New-York, 8 februari 1957 (Vol. 260 UNTS 1957, No. 3704).
- *Abkommen zwischen der Regierung der DDR und der Regierung der UdSSR über Fragen, die mit der zeitweiligen Stationierung sowjetischer Streitkräfte auf dem Territorium der DDR zusammenhängen*; Berlijn, 12 maart 1957 (Vol. 285 UNTS 1958, No. 4150).
- *Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap*; Rome, 25 maart 1957 (*Trb.* 1957, 74; Nederlandse vertaling *Trb.* 1957, 91). Vanaf 1 december 2009: *Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap*.
- *Agreement concerning the legal status of Soviet forces temporarily stationed in the territory of the Romanian People's Republic*; Boekarest, 15 april 1957 (UNTS 1957, No. 3964).
- *Exchange of letters constituting a provisional arrangement concerning the United Nations Emergency Force Leave Centre in Lebanon*; Beirut, 20 en 29 april en 1 mei 1957 (Vol. 226 UNTS 1957, No. 3827).
- *Agreement concerning the legal status of Soviet forces temporarily stationed in the territory of the Hungarian People's Republic*; Budapest, 27 mei 1957 (Vol. 407 UNTS 1957, No. 5864).
- *Exchange of letters (with annexes) constituting an agreement concerning the service with the United Nations Emergency Force of national contingent provided by the Government of Canada*; New-York, 21 juni en 29 juli 1957 (Vol. 274 UNTS 1957, No. 3957).
- *Agreement (with annexes and exchange of letters) on external defence and mutual assistance*; Kuala Lumpur, 12 oktober 1957 (Vol. 285 UNTS 1958, No. 4149).
- *Exchange of letters (with aide-mémoire) constituting an agreement concerning the establishment and operation by the United Nations Emergency Force of a transit unit at the Beirut International Airport*; Gaza, 21 december 1957 en Beirut, 20 januari 1958 (Vol. 286 UNTS 1958, No. 4166).
- *Exchange of letters constituting an agreement between the United Nations and Lebanon concerning the status of the United Nations Observation Group in Lebanon*; New-York, 13 juni 1958 (Vol. 303 UNTS 1958, No. 4386).
- *Aanvullende overeenkomst bij het NAVO verdrag nopens de rechtspositie van hun krijgsmachten, met betrekking tot de buitenlandse krijgsmachten, gestationeerd in de Bondsrepubliek Duitsland met Protocol van ondertekening*; Bonn, 3 augustus 1959. (Vol. 481 UNTS 1963, No. 6986; *Trb.* 1960, 37, Nederlandse vertaling in *Trb.* 1961, 119).
- *Administratieve Overeenkomst ter uitvoering van artikel 60 van de Aanvullende Overeenkomst bij het NAVO-Verdrag nopens de rechtspositie der krijgsmachten, betreffende de in de Bondsrepubliek Duitsland gestationeerde buitenlandse krijgsmachten*; Bonn, 3 augustus 1959 (*Trb.* 1960, 39; Nederlandse vertaling *Trb.* 1961, 121)
- *Agreement between the Federal Republic of Germany and the United States on the status of persons on leave*; 3 augustus 1959 (deels gepubliceerd in: Stanger 1957/'58, Naval War College).

1960-1969

- *Agreement under article VI of the Treaty of Mutual Co-operation and Security between Japan and the United States of America, regarding facilities and areas and the status of United States armed forces in Japan*; Washington, 19 januari 1960 (TIAS 4510).
- *Agreement concerning technical military assistance*; Bangui, 13 augustus 1960 (Vol. 821 UNTS 1972, No.11759).
- *Defence agreement*; Brazzaville, 15 augustus 1960 (Vol. 821 UNTS 1972, No. 11761).

- *Agreement concerning technical military assistance*; Brazzaville, 15 augustus 1960 (Vol. 821 UNTS 1972, No. 11755).
- *Treaty concerning the establishment of the Republic of Cyprus*; Nicosia, 16 augustus 1960 (Vol. 382 UNTS 1960, No. 5476).
- *Agreement under article VI of the Treaty of Mutual Co-operation and Security between Japan and the United States of America, regarding facilities and areas and the status of United States armed forces in Japan*; Washington, 19 januari 1960.
- *Accord d'assistance militaire technique entre la République Française et la République de Côte d'Ivoire*; Parijs 5 februari 1962 (*Journal Officiel de la République Française*, 5 februari 1962).
- *Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer*; Wenen, 18 april 1961 (Trb. 1962, 101; Nederlandse vertaling Trb. 1962, 159; herziene versie Trb. 1985, 79).
- *Exchange of notes constituting an agreement between the government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the government of the Federal Republic of Germany applying to any force of the Federal Republic serving in the United Kingdom the provisions of the Agreement between the parties to the North Atlantic Treaty Organisation regarding the status of their forces, signed at London on 19 June 1951*; Bonn, 12 juli 1961 (Vol. 421 UNTS 1962, No. 6109).
- *Exchange of Letters between His Highness the Prince of the State of Kuwait and the Secretary General of the League of Arab States*; Koeweit, 12 augustus 1961 (gepubliceerd in: UN Doc S/5007, 30 november 1961).
- *Notawisseling tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Verenigde Staten van Amerika houdende een overeenkomst betreffende het gebruik van het vliegveld Zanderij (Suriname) door Amerikaanse militaire vliegtuigen*; Paramaribo, 24 april 1962 (Trb. 1962, 82).
- *Overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland nopens de stationering van militaire eenheden van de Bondsrepubliek Duitsland in Nederland*; 's-Gravenhage, 17 januari 1963 (Trb. 1963, 7).
- *Verdrag van Wenen inzake consulaire betrekkingen*; Wenen, 24 april 1963 (Trb. 1981, 143).
- *Exchange of letters constituting an agreement relating to the privileges, immunities and facilities for the Observation Operation along the Saudi Arabia-Yemen border established pursuant to the Security Council resolution of 11 June 1963*; New-York, 23 augustus 1963 (Vol. 474 UNTS 1963, No. 6879).
- *Agreement for the training in Canada of personnel of the armed forces of Nigeria*; Lagos, 3 juli 1963 (Vol. 529 UNTS 1965, No. 7656).
- *Agreement concerning technical military assistance (with annex and exchange of letters)*; Parijs, 19 mei 1964 (Vol. 653 UNTS 1969, No. 9443).
- *Exchange of letters between the United Nations and Belgium constituting an agreement definitively settling the financial questions outstanding as regards the former Belgian military bases in the Congo*; New York, 20 februari 1965 (Vol. 535 UNTS 1965, No. 7779).
- *Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Gemeenschappen*; Brussel, 8 april 1965 (PbEU 2004, C 310).
- *Exchange of notes (with Annex, agreed official minutes and agreed implementing arrangements) constituting an agreement amending the Agreement between the Republic of the Philippines and the United States of America concerning military bases*; Manilla, 10 August 1965 (UNTS 1966, No. 6730).
- *Agreement under Article IV of the Mutual Defense Treaty between the United States of America and the Republic of Korea, regarding facilities and areas and the status of United States Armed Forces in the Republic of Korea*; Seoul (with agreed minutes, agreed understandings and exchange of letters); Seoul, 9 juli 1966 (Vol. 674 UNTS 1971, No. 9605; TLAS 6127).
- *Agreement regarding the status of the armed forces of the United Kingdom in Botswana*; Gaborone, 30 september 1966 (Vol. 595 UNTS 1967, No. 8646).
- *Exchange of notes constituting an agreement concerning the availability for defense purposes of the British Indian Ocean Territory*; Londen, 30 december 1966 (Vol. 603 UNTS 1967, No. 8737).
- *Weens verdragenverdrag 1969: Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht*; Wenen, 23 mei 1969 (Trb. 1977, 169).
- *Briefwisseling tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en het Algemeen Hoofdkwartier van de Geallieerde Mogendheden in Europa (SHAPE) inzake het functioneren in Nederland van het Hoofdkwartier van de Geallieerde Strijdkrachten in Centraal-Europa (AFCENT)*; Casteau/Brussel, 17 juni 1969 (Trb. 1969, 166).
- *Convention on Special Missions*; New-York 8, December 1969 (Vol. 1400 UNTS 1985, No. 23431).

1970-1979

- *Verdrag tot bestrijding van het wederrechtelijk in zijn macht brengen van luchtvaartuigen*; Den Haag, 16 december 1970 (Trb. 1971, 50).
- *Verdrag tot bestrijding van wederrechtelijke gedragingen gericht tegen de veiligheid van de burgerluchtvaart*; Montreal, 23 september 1971 (Trb. 1971, 218).
- *Europese overeenkomst inzake de immuniteit van staten*; Bazel, 16 mei 1972 (Trb. 1973, 43).
- *Agreement between the Department of Defense of the United States of America, referred to as "DoD" and the Federal Minister of Defense of the Federal Republic of Germany, referred to as "FMOD", on the stationing of training components of the FMOD in the United States (with annexes)*; Bonn, 24 mei 1977 en Washington, 6 juli 1977 (Vol. 1178 UNTS 1980, No. 18590).
- *Verdrag inzake de voorkoming en bestraffing van misdrijven tegen internationaal beschermde personen, met inbegrip van diplomaten*; New York, 14 december 1973 (Trb. 1981, 69).
- *Notawisseling tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Democratische Republiek Soedan inzake het ter beschikking stellen van Nederlandse militairen ten behoeve van voedseltransporten in West-Soedan*; Khartoem, 22 juni, 9 juli en 24 juli 1974 (Trb. 1974, 221).
- *Verdrag inzake vertegenwoordiging van Staten in hun betrekkingen met internationale organisaties van wereldwijde aard*; Wenen, 14 maart 1975 (Vol. 1035 UNTS 1984, No. 15410).
- *Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Suriname met betrekking tot de repatriëring van bij het onafhankelijk worden van Suriname nog in dat land aanwezig militair en burgerpersoneel van het Koninkrijk der Nederlanden ressorterend onder het Departement van Defensie, alsmede van hun gezinnen*; Paramaribo, 25 november 1975 (Trb. 1975, 136).
- *Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Suriname met betrekking tot de vestiging van een militaire missie van het Koninkrijk der Nederlanden in de Republiek Suriname*; Paramaribo, 25 november 1975 (Trb. 1975, 138).
- *Agreement in implementation of article IV of the Panama Canal Treaty (with annexes and agreed minutes)*; Washington, 7 september 1977 (Vol.1280 UNTS 1982, No. 21088).
- *Aanvullend Protocol I: Aanvullende Protocol bij de Verdragen van Genève van 12 augustus 1949, betreffende de bescherming van slachtoffers van internationale gewapende conflicten (Protocol I)*; Bern, 12 december 1977 (Trb. 1978, 41; Nederlandse vertaling Trb. 1980, 87).
- *Vienna convention on the succession of states in respect of treaties*; Wenen, 23 augustus 1978 (Vol. 1946 UNTS 1996, No. 33356).
- *Agreement between the Government of the Central African Republic and the Governments of Burkina Faso, the Republic of Chad, the Gabonese Republic, the Republic of Mali, the Republic of Senegal, and the Tongolose Republic on the status of the forces of the Inter-African Mission to monitor the Bangui Agreements*; Bangui, 25 januari 1997 (UN Doc S/1997/561 (1997) van 22 juli 1997).
- *Briefwisseling tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie houdende een overeenkomst inzake het functioneren in Nederland van het NATO Airborne Warning and Control Programme Management Agency (NAPMA)*; 's-Gravenhage/Brussel, 31 augustus/11 september 1979 (Trb. 1979, 159).

1980-1989

- *Exchange of notes constituting an agreement between the government of Canada and the government of the Federal Republic of Germany concerning German air flight training in the vicinity of Goose Bay, Labrador*; Bonn, 8 april 1981 (Vol. 1470 UNTS 1987, No. 24921).
- *Protocol relating to the establishment and maintenance of a Multinational Force and Observers (with annex)*; Washington, 3 augustus 1981 (Vol. 1335 UNTS 1983, No. 22403).
- *Briefwisseling tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Israëlische Regering inzake strafrechtelijke immuniteit van MFO-militairen tijdens verlof in Israël*; Jeruzalem en Tel Aviv, 28 september en 1 oktober 1982 (Trb. 1982, 164; Nederlandse vertaling Trb. 1983, 18).
- *Agreement between the Transitional National Union Government of the Republic of Chad and the Organization of African Unity (OAU) regarding the status of a Pan-African peacekeeping force in Chad*; Nairobi, 28 november 1981 (Annex in: Terry M. Mays, *Africa's First Peacekeeping Operation, the OAU in Chad 1981-1982*, Westport 2003).
- *Exchange of notes constituting an agreement on United States participation in a multinational force in Beirut*; Beiroet, 18 en 20 augustus 1982 (Vol. 1751 UNTS 1993, No. 30567).
- *Exchange of notes constituting an agreement on United States participation in a Multinational Force in Beirut*; Beiroet, 25 september 1982 (Vol. 1777 UNTS 1994, No. 31022).
- *Zeerechtverdrag: Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee*; Montego-Bay, 10 december 1982 (Trb. 1983, 83; Nederlandse vertaling Trb. 1984, 55).

- *Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke en onterende behandeling of bestraffing*; New York, 10 december 1984 (Trb. 1985, 69).
- *Agreement for the training in Canada of personnel of the armed forces of Barbados*; Bridgetown, 12 november 1985 (Vol. 14691 UNTS 1987, No. 24897).
- *Weens verdragenverdrag 1986: Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht tussen staten en internationale organisaties of internationale organisaties*; Wenen, 21 maart 1986 (Trb. 1987, 136 (nog niet in werking getreden)).
- *Exchange of letters constituting an agreement establishing the United Nations Iran-Iraq Military Observer Group (UNIIMOG)*; New-York, 19 augustus 1988 en Teheran, 28 maart 1989 (Vol. 1512 UNTS 1988, No. 26126).

1990-1999

- *Vertrag zwischen der Bundesrepublik Deutschland und der Deutschen Demokratischen Republik über die Herstellung der Einheit Deutschlands*; Berlijn, 31 augustus 1990 (BGBl 1990 II, 889).
- *Model Status-of-Forces Agreement for Peace-Keeping Operations*, Report of the Secretary-General, UN Doc A/45/594 van 9 oktober 1990.
- *Agreement establishing the Caribbean Disaster Emergency Response Agency (CDERA)*; 1991 (<www.caricom.org/jsp/secretariat/legal_instruments/agreement_cdera.jsp>).
- *Exchange of notes between the Government of the Kingdom of the Netherlands and the Government of the State of Israël*; Tel Aviv, 22 februari 1991 (Trb. 1991, 91).
- *Verdrag betreffende de Europese Unie*; Maastricht, 7 februari 1992 (PbEG 1992, C 191; Trb. 1992, 74).
- *Convention on the prediction and prevention of major hazards and mutual assistance in the event of natural or man-made disasters*; Parijs, 16 september 1992 (Vol. 1962 UNTS 1997, No. 33532).
- *San Remo Manual on International Law Applicable to Armed Conflicts at Sea*, 12 juni 1994, <www.icrc.org/ihl.nsf/FULL/560?OpenDocument>.
- *Agreement between the government of Bosnia and Herzegovina and the United Nations on the status of the United Nations Protection Force in Bosnia and Herzegovina*; Sarajevo, 15 mei 1993.
- *Agreement between Papua New Guinea and Fiji, Tonga, Solomon Islands, Vanuata, Australia and New Zealand, concerning the status of elements of the defence forces of those countries deployed in North Solomon's province of Papua New Guinea as part of the South Pacific Peacekeeping Force*; Suva, 28 september 1994 (in werking: 7 oktober 1994 (1994 PITSE 20)).
- *Verdrag inzake de veiligheid van VN-personeel en geassocieerd personeel*; New York, 9 december 1994 (Trb. 1996, 62).
- *Agreement between the governments participating in the multinational force ("MNF") authorized pursuant to Security Council Resolution 940 and the Republic of Haiti on the status of MNF in Haiti*; Miami, 8 december 1994 en Washington, 22 december 1994 (*Law and Military Operations in Haiti 1994-1995, Lessons Learned for Judges Advocates*).
- *Verdrag tussen de Staten bij het Noord-Atlantisch Verdrag en de overige aan het Partnerschap voor Vrede deelnemende Staten nopens de rechtspositie van hun krijgsmachten*; Brussel, 19 juni 1995 (Trb. 1996, 74).
- *Vredesovereenkomst van Dayton: General Framework Agreement for peace in Bosnia and Herzegovina*; Parijs, 14 december 1995 (<www.ohr.int/dpa/>).
- *Agreement between the Republic of Bosnia and Herzegovina and the North Atlantic Treaty Organisation (NATO) concerning the status of NATO and its personnel*; Wright-Patterson Air Force Base, Ohio, 21 november 1995 en Parijs 14 december; Appendix B to Annex 1-A bij de Vredesovereenkomst van Dayton (<www.ohr.int/dpa/>).
- *Agreement between the Republic of Croatia and the North Atlantic Treaty Organisation (NATO) concerning the status of NATO and its personnel*; Wright-Patterson Air Force Base, Ohio, 21 november 1995 en Parijs 14 december; Appendix B to Annex 1-A bij de Vredesovereenkomst van Dayton (<www.ohr.int/dpa/>).
- *Agreement between the Federal Republic of Yugoslavia and the North Atlantic Treaty Organisation (NATO) concerning transit arrangements for peace plan operations*; Wright-Patterson Air Force Base, Ohio, 21 november 1995 en Parijs 14 december; Appendix B to Annex 1-A bij de Vredesovereenkomst van Dayton (<www.ohr.int/dpa/>).
- *Statute on Collective Peace-keeping Forces in the Commonwealth of Independent States*; Moskou, 19 januari 1996 (UN Doc A/51/62; S/1996/74).
- *Exchange of letters constituting an agreement between Austria and the North Atlantic Treaty Organization on Privileges and immunities*; Brussel, 15 en 16 december 1995 (Vol. 1912 UNTS 1996, No. 32623).
- *Treaty Establishing the Regional Security System*; St. Georges, 5 maart 1996 (<www.state.gov/p/wha/rls/70686.htm>).

- *Agreement between the government of the Republic of Albania and the governments of the nations contributing to the multi-national protection force bearing on the status of the said force*; Rome, 21 april 1997 (<www.wihl.nl/finals/Albania/AL.T-TR.ALBANFMP.pdf>).
- *Aanvullende Overeenkomst bij het Verdrag van 19 juni 1951 tussen de Staten die partij zijn bij het Noord-Atlantisch Verdrag nopens de rechtspositie van hun krijgsmachten met betrekking tot de in het Koninkrijk der Nederlanden gestationeerde Duitse strijdkrachten, met Protocol*; Bergen, 6 oktober 1997 (Trb. 1998, 124).
- *Agreement between Australia, Papua New Guinea, New Zealand, Fiji and Vanuatu concerning the Neutral Truce Monitoring Group for Bougainville*; Port Moresby, 5 december 1997 (1997 ATS 30).
- *Nader Aanvullend Protocol bij het Verdrag tussen de Staten die Partij zijn bij het Noord-Atlantisch Verdrag en de overige Staten die deelnemen aan het Partnerschap voor de Vrede nopens de rechtspositie van hun krijgsmachten*; Brussel, 19 december 1997 (Trb. 1998, 188).
- *Agreement between the government of the United States of America and the government of the Republic of the Philippines regarding the treatment of United States Armed Forces visiting the Philippines*; Manila, 10 februari 1998 (TIAS 12931).
- *Agreement among the Governments of the Participating States of the Black Sea Economic Cooperation (BSEC) on collaboration in Emergency Assistance and Emergency Response to natural and man-made Disasters*; Sochi, 15 April 1998 (<www.bsec-organization.org/documents/LegalDocuments/agreementmous/agr4/Documents/Emergencyagreement%20071116.pdf>).
- *Statuut van Rome. Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof*; Rome, 17 juli 1998 (Trb. 2000, 120).
- *Agreement defining the operations, composition and status of ECOMOG on the territory of the Republic of Guinea-Bissau*; Bissau, 22 maart 1999 (UN Doc S/1999/445 (1999) van 20 april 1999).
- *Briefwisseling houdende een verdrag inzake de vestiging van steunpunten voor Amerikaanse strijdkrachten op de Nederlandse Antillen en Aruba in verband met drugbestrijdingsactiviteiten*; 's-Gravenhage, 9/13 april 1999 (Trb. 1999, 98).
- *Military Technical Agreement between the International Security Force ("KFOR") and the Governments of the Federal Republic of Yugoslavia and the Republic of Serbia*; 9 juni 1999 (<www.usip.org/library/pa/kosovo/kosovo_mta06091999.html>).
- *Agreement between the government of the Republic of Albania and NATO concerning the status of NATO and its personnel present on the territory of the Republic of Albania*; Brussel, 24 juni 1999 (NAVO Document SG(99)1003 van 25 juni 1999).
- *Verdrag inzake de Europese groep van luchtmachten van 6 juli 1998, zoals gewijzigd bij het Protocol bij genoemd Verdrag*; Londen, 16 juni 1999 (Trb. 2000, 105).

2000-2009

- *Verdrag inzake samenwerking tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Staten van Amerika betreffende toegang tot en gebruik van faciliteiten in de Nederlandse Antillen en Aruba voor drugsbestrijding vanuit de lucht*; Oranjestad, 2 maart 2000 (Trb. 2000, 34).
- *Regulation No. 2000/47 on the status, privileges and immunities of KFOR and UNMIK and their personnel in Kosovo*; 18 augustus 2000 (<www.unmikonline.org/regulations/2000/reg47-00.htm>).
- *Exchange of letters between the government of New Zealand and the government of the Solomon Islands constituting an agreement on the deployment of New Zealand personnel to the Solomon Islands as members of the International Peace Monitoring Team (with accompanying statutory Declaration)*; Honiara, 9-10 November 2000 (2000 Pacific Islands Treaty Series 7).
- *Notawisseling tussen de regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de regering van de Republiek Djibouti houdende een verdrag inzake de status van het in Djibouti gestationeerde Nederlandse defensie-personeel*; Djibouti, 4 februari 2001 (Trb. 2001, 39).
- *Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Federale Republiek Joegoslavië betreffende de activiteiten van de Waarnemersmissie van de Europese Unie (EUMM) in de Federale Republiek Joegoslavië*; Belgrado, 25 april 2001 (PbEG 2001, L125/2-4).
- *Bonn Agreement. Agreement on Provisional Arrangements in Afghanistan Pending the Re-establishment of Permanent Government Institutions*; Bonn, 5 December 2001 (<avalon.law.yale.edu/sept11/afghan_002.asp>).
- *Military Technical Agreement between the International Security Assistance Force (ISAF) and the Interim Administration of Afghanistan*; 4 January 2002 (<www.operations.mod.uk/isafmta.pdf>).
- *Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Republiek Tanzania inzake de rechtspositie van de strijdkrachten in de Verenigde Republiek Tanzania die deelnemen aan oefening "Tanzanite - 2002"*; Dar es Salaam, 29 januari 2002 (Trb. 2002, 31).

- *Notawisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Kirgizstan inzake de status van het in Kirgizstan gestationeerde Nederlandse defensie-personeel*; Almaty/Bishkek, 16 januari/12 maart 2002 (Trb. 2002, 107).
- *Draft Articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts*, UN Doc A/RES/56/83 (2002) van 28 januari 2002.
- *Overeenkomst inzake de rechtspositie van de strijdkrachten voor militair personeel en troepenuitrusting tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Staat Qatar*; Dawhah, 11 maart 2002 (Trb. 2002, 98).
- *Notawisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Tadzjikistan inzake de status van het in Tadzjikistan gestationeerde Nederlandse defensie-personeel*; Dushanbe, 17 oktober 2002 (Trb. 2002, 207).
- *Agreement regarding the status of United States military and civilian personnel of the U.S. Department of Defense present in Afghanistan in connection with cooperative efforts in response to terrorism, humanitarian and civic assistance, military training and exercises, and other activities*; 26 september en 12 december 2002 en 28 mei 2003, in werking: 28 mei 2003 (6192 KAV i).
- *Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie inzake gegevensbeveiliging*; Athene, 14 maart 2003 (PbEU 2003, L 80/36).
- *Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië over de status van de door de Europese Unie geleide troepenmacht in de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië*; Skopje, 21 maart 2003 (PbEU 2003, L 82/46).
- *Protocole Relatif au mandat et au statut de la force multinationale de la CEMAC en République Centrafricaine*; 3 juni 2003 (<www.juriafrica.com>).
- *Agreement between the government of the Republic of Uganda and the Government of the French Republic concerning the status of the French armed forces participating in the deployment of the interim emergency multinational force and other provisions relating to their presence in the Republic of Uganda*; Kampala, 18 juni 2003 (Vol. 2227 UNTS 2004, No. 39494; EU Doc 10773/03 j° 12225/03 (Brussel, 4 september 2003).
- *CPA Order 17: Coalition Provisional Authority Order Number 17, Status of the Coalition, Foreign Liaison Missions, their personnel and contractors*; z.p., 27 juni 2003 (<www.iraqcoalition.org/regulations/20040627_CPAORD_17_Status_of_Coalition_Rev_w_ith_Annex_A.pdf>).
- *Briefwisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Staat Koeweit inzake de status van het in Koeweit gestationeerde Nederlandse defensie-personeel*; Koeweit, 13 juli 2003 (Trb. 2003, 40).
- *Agreement between Solomon Islands, Australia, New Zealand, Fiji, Papua New Guinea, Samoa and Tonga concerning the operations and status of the police and armed forces and other personnel deployed to Solomon Islands to assist in the restoration of law and order and security*; Townsville, 24 juli 2003 (2003 ATS 17).
- *EU-statusverdrag: Akkoord tussen de lidstaten van de Europese Unie betreffende de status van de militairen en leden van het burgerpersoneel die bij de instellingen van de Europese Unie gedetacheerd zijn, van de hoofdkwartieren en de strijdkrachten die ter beschikking van de Europese Unie kunnen worden gesteld in het kader van de voorbereiding en de uitvoering van de opdrachten bedoeld in artikel 17, lid 2, van het Verdrag betreffende de Europese Unie, en van de militairen en leden van het burgerpersoneel van de lidstaten die aan de Europese Unie beschikbaar zijn gesteld om in dit kader op te treden (EU SOFA)*; Brussel, 17 november 2003 (Trb. 2004, 142 en PbEU 2004, C 321/6).
- *Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Slowaakse Republiek betreffende de deelname van de strijdkrachten van de Slowaakse Republiek aan de door de Europese Unie geleide troepenmacht (EUF) in de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië*; Brussel, 9 december 2003 (PbEU 2004, L 12/54).
- *Briefwisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie betreffende de voorrechten en immuniteiten van de NATO Consultation, Command en Control Agency (NC3A)*; 's-Gravenhage, 17 december 2003 (Trb. 2004, 5).
- *EU-claimsverdrag: Akkoord tussen de lidstaten van de Europese Unie betreffende de vorderingen van een lidstaat tegen een andere lidstaat ter zake van schade aan goederen die zijn eigendom zijn of door hem worden gebruikt of geëxploiteerd, dan wel van letsel of overlijden van een militair of een lid van het burgerpersoneel van zijn strijdkrachten in het kader van een EU-crisisbeheersingsoperatie*; Brussel, 28 april 2004 (Trb. 2004, 162 en PbEU 2004, C 116/1).
- *Status of mission agreement on the establishment and management of the ceasefire commission in the Darfur area of Sudan*; Khartoum, 4 juni 2004 (<www.issafrica.org/AF/profiles/sudan/darfur/soma.pdf>).
- *CPA Order 17 (rev.): Coalition Provisional Authority Order Number 17 (gewijzigd): Status of the Coalition Provisional Authority, MNF-Iraq, Certain missions and Personnel in Iraq*; z.p., 27 juni 2004 (<www.cpa-iraq.org>).

- *Notawisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Suriname inzake de status van Nederlandse militairen en Nederlands burgerpersoneel, aanwezig in Suriname in verband met training en opleiding*; Paramaribo, 16 augustus 2004 (Trb. 2004, 243).
- *Exchange of letters between NATO and Afghanistan regarding the status of NATO and its personnel when present on the territory of Afghanistan in the execution of ISAF*; 5 september 2004 en 22 november 2004 (geheim; niet gepubliceerd).
- *United Nations Convention on jurisdictional immunities of states and their property*; New-York, 17 januari 2005 (UN Doc A/RES/59/38 (2004) van 16 december 2004).
- *Notawisseling houdende een verdrag tussen de regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de regering van Zijne Majesteit de Sultan en Yang Dipertuan van Brunei Darussalam betreffende de status van Nederlands militair personeel ten behoeve van training*; Singapore, 21 december 2004 (Trb. 2005, 40).
- *Notawisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en Belsez betreffende de status van Nederlandse militair- en burgerpersoneel ten behoeve van training*; Mexico City, 21 januari 2005 (Trb. 2005, 41).
- *Notawisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Staten van Amerika inzake de status van militair- en burgerpersoneel van de Amerikaanse Strijdkrachten tijdens militaire training en oefeningen op de Nederlandse Antillen en Aruba*; 's-Gravenhage, 3 mei 2005 (Trb. 2005, 176).- *Notawisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Verenigd Koninkrijk betreffende de status van defensiepersoneel van het Verenigd Koninkrijk dat luchtverkenningssistentie verleent aan de marine en de kustwacht ten behoeve van de Nederlandse Antillen en Aruba*; Londen, 26 april 2005 (Trb. 2005, 168).
- *Notawisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Senegal betreffende de status van Nederlands militair en burgerpersoneel in verband met multilaterale militaire oefeningen*; Dakar, 26 oktober 2005 (Trb. 2005, 287).
- *Exchange of letters between NATO and the Islamic Republic of Pakistan*; november 2005 (NATO DOC SG(2005)0798 van 4 november 2005).
- *Facultatief Protocol bij het verdrag inzake de veiligheid van VN-personeel en geassocieerd personeel*; New York, 8 december 2005 (Trb. 2006, 211); in werking: 19 augustus 2010.
- *Agreement between the Government of Sudan and the United Nations concerning the status of the United Nations Mission In Sudan*, Khartoem 28 december 2005 met als bijlage *Supplemental Arrangements between the United Nations Mission in Sudan and the Government of National Unity of Sudan*; Khartoem, 28 december 2005 (<unmis.unmissions.org/Portals/UNMIS/Documents/General/sofa.pdf>).
- Canada en Frankrijk: niet gepubliceerde éézijdige verklaringen; VK: *Notawisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland betreffende de status van militair en burgerpersoneel van de Britse strijdkrachten in de Nederlandse Antillen en Aruba voor de oefening „Caribbean Lion 2006”*; Londen, 12 mei 2006 (Trb. 2006, 118).
- *Annex A, Arrangements concerning the status of visiting personnel in Timor-Leste, Arrangement between the government of Australia and the government of the Democratic Republic of Timor-Leste concerning the restoration and maintenance of security in Timor-Leste*, Dili 26 mei 2006 (<www.laohamutuk.org/reports/UN/06SOFAs.html#Australia>).
- *Exchange of notes between the government of New Zealand and the government of the Democratic Republic of Timor-Leste concerning the restoration and maintenance of security in Timor-Leste and the status of visiting personnel in Timor-Leste*; Dili 26 mei 2006 (<www.laohamutuk.org/reports/UN/06SOFAs.html#Australia>).
- *Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Gabon inzake de status van de door de Europese Unie geleide troepenmacht in de Republiek Gabon*; Libreville, 16 juli 2006 (PbEU 2006, L 187/43).
- *Notawisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Noord Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) betreffende de privileges en immuniteiten van het personeel van het NATO Consultation, Command and Control Agency (NC3A) en hun gezinsleden*; 's-Gravenhage/Brussel, 29 september 2006 (Trb. 2006, 261).
- *Notawisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Noord Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) betreffende de privileges en immuniteiten van het personeel van het NATO Airborne Early Warning and Control Programme Management Agency (NAPMA) en hun gezinsleden*; 's-Gravenhage/Brussel, 29 september 2006 (Trb. 2006, 228).
- *Notawisseling houdende een verdrag tot verlenging en wijziging van het verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Staat Koeweit inzake de status van het in Koeweit gestationeerde Nederlandse defensiepersoneel*; Koeweit, 24 december 2006 (Trb. 2007, 40).

- *Draft Articles on diplomatic protection with commentaries*, UN Doc A/61/10 (2006), Report of the International Law Commission, 58th session, Supplement No. 10 (pp. 16-100).
- *Status of Mission Agreement (SOMA) between the Transitional Federal Government of the Somali Republic and the African Union on the African Union Mission in Somalia (AMISOM)*; Addis Ababa, 7 maart 2007
(www.africaunion.org/root/AU/AUC/Departments/PSC/AMISOM/doc/Status_of_Mission_Agreement_on_AMISOM.pdf).
- *Verdrag tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Zwitserse Bondsraad betreffende militaire oefeningen, trainingen en opleidingen*; 's-Gravenhage, 12 april 2007 (Trb. 2007, 174).
- *Verdrag tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Republiek Zuid-Afrika betreffende de status van militair en burgerpersoneel van hun Ministerie van Defensie, aanwezig op elkaars grondgebied voor activiteiten die verband houden met militaire samenwerking*; Pretoria, 8 juni 2007 (Trb. 2007, 167; Nederlandse vertaling Trb. 2007, 225; in werking getreden op 1 februari 2009).
- *Verdrag tussen het Koninkrijk Spanje, de Franse Republiek, de Italiaanse Republiek, het Koninkrijk der Nederlanden en de Portugese Republiek tot oprichting van het Europese Gendarmeriekorps EUROGENDFOR*; Velsen, 18 oktober 2007 (Trb. 2007, 227).
- *Verdrag van Lissabon: Verdrag van Lissabon tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap*; Lissabon, 13 december 2007 (Pb EU 2007, C 306; Trb. 2008, 11).
- *Notawisseling houdende een verdrag tot verlenging van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Cyprus betreffende de status van Nederlands militair- en burgerpersoneel, aanwezig in Cyprus ter ondersteuning van de operatie UNIFIL*; Nicosia, 20 december 2007 (Trb. 2008, 10).
- *Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Tsjaad inzake de status van de door de Europese Unie geleide troepenmacht in de Republiek Tsjaad*; N'Djaména, 6 maart 2008 (PbEU 2008, L 83/40).
- *Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Centraal-Afrikaanse Republiek inzake de status van de door de Europese Unie geleide troepenmacht in de Centraal-Afrikaanse Republiek*; Bangui, 16 april 2008 (PbEU 2008, L 136/46).
- *Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Kameroen inzake de status van de door de Europese Unie geleide troepenmacht op doortocht over het grondgebied van de Republiek Kameroen*; Yaoundé, 6 februari 2008 (PbEU 2008, L 57/30).
- *Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Tsjaad inzake de status van de door de Europese Unie geleide troepenmacht in de Republiek Tsjaad*; N'Djaména, 6 maart 2008 (PbEU 2008, L 83/40).
- *Briefwisseling Nederland en Somalië over steun van Nederlandse strijdkrachten bij de bescherming van humanitaire hulp voor Somalië tegen piraterij*; Nairobi, 1 april 2008 (Trb. 2008, 85).
- *Briefwisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Comoren betreffende de steun van Nederlandse strijdkrachten bij de bescherming tegen piraterij van een schip onder Comorese vlag dat humanitaire hulp aan Somalië biedt*; Moroni, 1 april 2008 (Trb. 2008-85).
- *Notawisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Verenigd Koninkrijk betreffende de status van militair en burgerpersoneel van de Britse strijdkrachten in de Nederlandse Antillen en Aruba voor het uitvoeren van luchtverkenningstaken met toestellen van de Royal Air Force ter ondersteuning van en in samenwerking met de Nederlandse Koninklijke Marine, in het kader van drugsbestrijdingsoperaties*; Londen, 1 april 2008 (Trb. 2008, 131).
- *Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Centraal-Afrikaanse Republiek inzake de status van de door de Europese Unie geleide troepenmacht in de Centraal-Afrikaanse Republiek*; Bangui, 16 april 2008 (PbEU 2008, L 136/46).
- *Briefwisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Panama betreffende de steun van Nederlandse strijdkrachten bij de bescherming tegen piraterij van een schip onder Panamese vlag dat humanitaire hulp aan Somalië biedt*; San Jose, 24 april 2008 (Trb. 2008, 97).
- *Briefwisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Somalië betreffende de steun van Nederlandse strijdkrachten bij de bescherming tegen piraterij van een schip onder Somalische vlag dat humanitaire hulp aan Somalië biedt*; Nairobi, 8 mei 2008 (Trb. 2008, 104).
- *Briefwisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en St. Vincent en Grenadines betreffende de steun van Nederlandse strijdkrachten bij de bescherming tegen piraterij van een schip onder St. Vincent en Grenadines vlag dat humanitaire hulp aan Somalië biedt*; Kingstown, 30 mei 2008 (Trb. 2008, 127).
- *Briefwisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Hasjemitische Koninkrijk Jordanië betreffende de steun van Nederlandse strijdkrachten bij de bescherming tegen piraterij van een schip onder Jordaanse vlag dat humanitaire hulp aan Somalië biedt*; Amman, 12 juni 2008 (Trb. 2008, 134).

- *Notawisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Frankrijk betreffende de steun van Franse strijdkrachten bij de bescherming tegen piraterij van een schip onder Nederlandse vlag dat humanitaire hulp aan Somalië biedt*; Parijs, 28 oktober 2008 (Trb. 2008, 206).
- *Agreement Between the United States of America and the Republic of Iraq on the Withdrawal of US Forces from Iraq and the Organisation of their Activities during their Temporary Presence in Iraq*; 17 november 2008 (<www.state.gov/documents/organization/122074.pdf>).
- *Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Djibouti over de status van een door de Europese Unie geleide strijdmacht in de Republiek Djibouti in het kader van de militaire operatie Atalanta van de Europese Unie*; Djibouti, 5 januari 2009 (PbEU 2009, L 33/43).
- *Model Memorandum of understanding between the United Nations and [participating State] contributing resources to [the United Nations Peacekeeping Operation]*, UN Doc A/C.5/63/18 van 29 januari 2009, p. 161 e.v.
- *Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Rwanda betreffende de status van militair en burgerpersoneel van hun Ministerie van Defensie, aanwezig op elkaars grondgebied voor activiteiten die verband houden met bilaterale militaire samenwerking*; Kigali, 13 mei 2009 (Trb. 2009, 114; Nederlandse vertaling Trb. 2009, 146).
- *Manual on International Law Applicable to Air and Missile Warfare*; Bern, 14 mei 2009 (<www.ihlresearch.org/amw/>).
- *Accord entre le Gouvernement de la République Française et le Gouvernement de la République des Emirats arabes unis relatif à la coopération en matière de défense*; Abu Dhabi, 26 mei 2009.
- *Agreement Concerning the Training and Maritime Support to the Iraqi Forces by and between the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the Government of the Republic of Iraq*, Bagdad 6 juni 2009 ([2010] UKTS 4).
- *Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Benin betreffende de status van civiel en militair personeel van het Nederlandse Ministerie van Defensie, aanwezig op het grondgebied van Benin voor de oefening "DASSA 2009"*; Cotonou, 7 juli 2009 (Trb. 2009, 120).
- *Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Burundi betreffende de status van het burgerlijke en militaire personeel van de Nederlandse en Burundese ministeries van defensie, aanwezig op hun onderscheiden grondgebieden, in het kader van de partnerschap voor de ontwikkeling van de veiligheidssector in Burundi*; Bujumbura, 17 augustus 2009 (Trb. 2009, 134).
- *Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Gabon betreffende de status van militair en civiel personeel van het Ministerie van Defensie van de verdragsluitende partijen, aanwezig op elkaars grondgebied voor activiteiten in het kader van militaire samenwerking*; Yaoundé, 16 oktober 2009 (Trb. 2009, 211).
- *Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek der Seychellen inzake de status van de door de Europese Unie geleide troepenmacht in de Republiek der Seychellen in het kader van de militaire operatie Atalanta van de EU*; Victoria, 10 november 2010 (PbEU 2009, L 323/19).
- *Verdrag betreffende werking van de Europese Unie*; Rome, 25 maart 1957 (Trb. 1957, 74; Nederlandse vertaling Trb. 1957, 91). Tot 1 december 2009: *Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap*.

2010-

- *Notawisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Mali betreffende de status van militair en civiel personeel van de Nederlandse en Malinese Ministeries van Defensie, aanwezig op elkaars grondgebied voor activiteiten in het kader van militaire samenwerking*; Koulouba, 17 juni 2010 (Trb. 2010, 216).
- *Verdrag tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Republiek Senegal betreffende de status van strijdkrachten*; Dakar, 18 oktober 2010 (Trb. 2010, 320; Nederlandse vertaling Trb. 2011, 64).
- *Accord sous forme d'échange de lettres relatif à l'interprétation de l'Accord de coopération en matière de défense*; Parijs, 15 december 2010.
- *Notawisseling houdende een verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Eastern Africa Standby Brigade Coordination Mechanism (EASBRICOM) betreffende de samenwerking ter ondersteuning van de Eastern Africa Standby Force*; Nairobi, 21 januari 2011 (Trb. 2011, 69; Nederlandse vertaling Trb. 2011, 195).
- *Framework Agreement between the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the Government of the Republic of Turkey on Military Cooperation*; Londen, 23 november 2011 (Cm. 8344, mei 2012).

- *Enduring Strategic Partnership Agreement between the Islamic Republic of Afghanistan and the United States of America; Kabul, 2 mei 2012* (<www.whitehouse.gov/sites/default/files/2012.06.01u.s.-afghanistanspasignedtext.pdf>).